15 Tekvir 29, “Fakat, âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz!” ne demektir

“Fakat, âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz!” Tekvir 29

İçerik gizle

1) FELSEFİ CEVAP

2) BİLİMSEL CEVAP

3) Kaynaklar ve ileri okuma

ayetinde insanın iradesinin kısıtlandığı mı bildiriliyor? Öyleyse insan yaptıklarından neden sorumlu oluyor?

FELSEFİ CEVAP

İnsan kendi iradesinde özgürdür. Yani insanın tercih hakkı elinden alınmamıştır. Bu konuyu anlamak için eskilerin “cüz’i irade” ve “külli irade” dedikleri meseleyi anlamak gerekir. Biz bunlara sırasıyla **“başlatıcı tercih”** ve **“oluşturucu tercih”** diyeceğiz. Bunu şu örneklerle açıklayabiliriz. Benim arama motoru google’da bir arama yapmak için neye ihtiyacım var dersem, cevap bir bilgisayara ve internete olacaktır. Sonra arama motoruna bir kelime yazar ve enter’e bastığımda milyonlarca bilgi benim önüme gelir.

İlgili Makaleler

-

333# Kuran’da kader anlayışı, anladığınızdan biraz farklı 9 Haziran 2021

Peki bu bilginin önüme gelmesini dileyen kim dersem ne dersiniz? Ben mi? Ya da Google? Cevap: Her ikisi de. Çünkü bu araştırma işini ben dilemeseydim olmayacaktı evet. Ama benden önce google bunu dilemeseydi hiç olmayacaktı. Benim “başlatıcı tercih”imi kullanabilmem, google firmasının ilk olarak “oluşturucu tercih”ini kullanmasına bağlıdır.

Başka bir örnek: Kolunuzu yukarı kaldırıyor, aşağıya indiriyor, sağa-sola büküyor, istediğiniz kasınızı geriyor, istediğinizi gevşetiyorsunuz. Bunların tercihi size verilmiş. Sizin tercihiniz bu eylemleri gerçekleştiriyor. Peki gerçekte hangi kasınızın kasılması veya kolunuzun herhangi

bir şekil alması için beyninizin hangi bölgesinin hangi sinir hücrelerini, nasıl aktive etmeniz gerektiğini, beyinden başlayan impulsların (uyarı) milyarlarca sinir ağı içerisinde doğru noktaya nasıl varacağını, beyinden sinir ucuna kadar milyarlarca sinir hücresinin birbiriyle sodyum ve potasyum alışverişi yaparak saniyeden çok daha az bir sürede bu eylemi gerçekleştirme bilgisinin kaçta kaçını üstleniyorsunuz?

Ben söyleyeyim. Neredeyse hiç. Burada sadece “başlatıcı tercih” rolüne sahipsiniz. Bütün bu işleri “oluşturucu tercih” dilememiş ve düzenlememiş olsaydı bizim tercihimizin hiç bir anlamı yoktu. İnsan “başlatıcı tercih” ile, elini iyilikte veya kötülükte kullanabilir. İşte bu noktada insan işlediği fiillerinden sorumlu olacaktır. Bu örnekleri hayatın bütün alanlarında örneklendirebilirsiniz. Hayatımızın tamamıyla bizim elimizde olmadığı Tanrı vergisi olduğu gerçeği bu ayetle harikulade bir cümle ile anlatılıyor. Bu gerçeği ancak **Herşeyin Yaratıcısı Allah** böyle anlatabilirdi. Zaten o anlatmasa, herşeyi alışkanlık perdesinin altına saklayıp bir nevi gerçeklere körleşen insanın, aklına bile gelmezdi. Böylece Allah’ın delilleri her tarafımızı kuşatmışken gerçeklere körleştiğinden Allah’ı tanıma yolculuğunda yolda takılıp kalabiliyoruz.

BİLİMSEL CEVAP

Konunun felsefi cevabının yanında bir de bilimsel cevabı var ki yeni bilimsel keşifler de hayret verecek derecede bir iradenin bizimkinden önce gerçekleştiğini doğruluyor.

2008 yılında, Haynes ve ekibi bir deney yapıyor. Bu deneyde katılımcılara sağ ve sol eline buton veriyorlar ve herhangi bir butona basmaya karar verdiklerinde basmalarını söylüyorlar. Sağ butona basıldığı zaman beynin farklı bir bölgesinin ve sola basıldığı zaman ise farklı bölgesinin aktifleştiğini görüyorlar. Fakat ilginç olan nokta ise bu aktifleşmenin insanlar henüz karar vermeden önce olması. Yani önce bir bölge aktifleşiyor, sonrasında aday aynı butona basmaya karar veriyor.

Bu deney bilim camiasında acaba özgür irade sadece bir yanılsama mı, bizlerin özgür iradesi yok mu? gibi tartışmalara yol açsa da biz bu durumu Kuran’dan bulabildiğimiz için açıklamasını da biliyoruz. Tekvir 29’a göre kendi irademiz var yani özgür iradeliyiz, fakat bizim dilememizden önce Allah ona izin veriyor. Allah’ın iradesi mutlak irade ve O’nun iradesi dışında hiçbirşey gerçekleşmiyor. Yani yukarıdaki arama motoru örneğinde olduğu gibi herşeyi önce O irade ediyor. Bilim de bu ayeti böylece doğrulamış ve bir mucize olduğunu göstermiştir.

News > Science

Free will could all be an illusion, scientists suggest after study shows choice may just be brain tricking itself

Research adds to evidence suggesting 'even our most seemingly ironclad beliefs about our own agency and conscious experience can be dead wrong'

Andrew Griffin | @_andrew_griffin | Saturday 30 April 2016 15:21 |
583 comments

Ayrıca bu konuyu daha iyi anlamak için şu yazımızı okuyabilirsiniz: 92# Allah cennete yada cehenneme gideceğimizi biliyorsa bizi neden yarattı ve imtihan ediyor?

Kaynaklar ve ileri okuma

- Nichols, S. Is Free Will an Illusion?. http://www.scientificamerican.com/article/is-free-will-an-illusion/
- Bear, A. What Neuroscience Says about Free Will. http://blogs.scientificamerican.com/mind-guest-blog/what-neuroscience-says-about-free-will/
- Pappas, S. The Frustrating Search For Free Will. https://braindecoder.com/post/the-frustrating-search-for-free-will-1237989845
- https://www.independent.co.uk/news/science/free-will-could-all-be-an-illusion-scientists-suggest-after-study-that-shows-choice-could-just-be-a7008181.html
- https://www.scientificamerican.com/article/is-free-will-an-illusion/